

สรุป และ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาภาวะการเจริญพันธุ์ โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์นี้ แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์สามารถอธิบายภาวะการเจริญพันธุ์ของกรรมกรสตรีในระดับจุลภาคได้ดีพอสมควร พร้อมกันนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราค่าจ้างของพ่อแม่ จำนวนชั่วโมงการทำงานของพ่อแม่ และต้นทุนในการเลี้ยงดู ล้วนมีความสัมพันธ์กับภาวะการเจริญพันธุ์ กล่าวคือ จากสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจเฉพาะของกรรมกรทำให้คนกลุ่มนี้ เริ่มตระหนักถึงความอยู่รอดและการมีชีวิตที่ดีขึ้น โดยการคิดคำนึงถึงทางเลือกต่าง ๆ ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านรายได้และเวลา ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการเจริญพันธุ์กับอัตราค่าจ้างของพ่อแม่จำนวนชั่วโมงการทำงานของพ่อ และต้นทุนในการเลี้ยงดูเด็กจึงเป็นลบ ดังที่ทฤษฎีคาดหมาย ส่วนอิทธิพลของตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่น เช่น รายได้ของครอบครัว ชั่วโมงการทำงานของแม่ ไม่ปรากฏนัยสำคัญประการใด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะลักษณะของข้อมูลที่น่ามาศึกษาในที่นี้ที่มีความคลุกคลีทั่วไป (ชั่วโมงการทำงานของแม่) บ้างก็มีความเบี่ยงเบนสูง และบ้างก็มีความสัมพันธ์กันเองสูง จึงทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity และจากปัญหานี้เองจึงทำให้การศึกษานี้ไม่สามารถบอกผลของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีต่อภาวะการเจริญพันธุ์ได้

อย่างไรก็ตามจากการศึกษานี้ที่ยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการเจริญพันธุ์ของกลุ่มกรรมกรหรือผู้มีรายได้ต่ำ กับตัวแปรทางเศรษฐกิจนี้ ทำให้กล่าวได้ว่า วิธีการรณรงค์การวางแผนครอบครัวโดยการชูคำขวัญ "ลูกมากจะยากจน" ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในครอบครัวนี้ เป็นวิธีการหรือเป็นคำขวัญที่ใช้ได้และสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ได้ศึกษานี้

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาภาวะการเจริญพันธุ์ตามแนวทางนี้เป็นที่กระจ่างยิ่งขึ้น การศึกษาต่อไปจึงควร เป็นการศึกษาโดยการสมมุติให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เป็นรูป Non linear พร้อมกับแก้ปัญห Multicollinearity ที่จะเกิดขึ้นอีก อาจลองใช้ Lag Variable สำหรับตัวแปรบางตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรรายได้หรือการทดลองศึกษาโดยใช้ Simultaneous Equation เนื่องจากภาวะการเจริญพันธุ์ เป็นเรื่องค่อนข้างสลับซับซ้อนในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เช่นการเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าจ้างที่จะมีผลกระทบต่อภาวะการเจริญพันธุ์อย่าง

ต่อ 2 ทอ ที่ปกกันข้ามคือ ผลต่ออาจได้และผลต่อพาสีเอไอเวลา เงินต้น

น้อย 2 ทาง ที่ตรงกันข้ามคือ ผลต่อรายได้และผลต่อการเลือกใช้เวลาเป็นต้น